«Ρανωλεθρία, stand-up tragedy»

Στον τίτλο του έργου του Κώστα Μαννούρη «Ρανωλεθρία, stand-up tragedy» βρίσκεται ο ορισμός του θεατρικού είδους με το οποίο ασχολείται ο συγγραφέας. Τα χαρακτηριστικά του είδους είναι: Το συναισθηματικό εκκρεμές μεταξύ κωμικού και τραγικού, η κεντρική φιγούρα σε απόλυτη δημόσια έκθεση, το εξαντλητικά εξομολογητικό ύφος, η συνεχής επαφή με το κοινό στο οποίο αποδίδεται ο ρόλος του ψυχαναλυτή, οι ακονισμένες ατάκες στοχευμένες στην άμεση αντίδραση των θεατών. Τα χαρακτηριστικά αυτά είναι εμφανή στα έργα του «Απόψε θα πετάξω την τέφρα σου», «Επί χρήμασν», «Ύπερος». Χώρια στέκει το «Της οικίας ημών εμπιπραμένης», όπου η κεντρική μορφή διασπάται σε τρεις ηρωίδες και η υπόθεση αποκτά πιο συγκεκριμένα στοιχεία από τη μονολογική δημόσια ενδοσκόπηση. Στα λίγα χρόνια γνωριμίας του κυπριακού θεατρικού και αναγνωστικού κοινού με τον θεατρικό συγγραφέα και αρθρογράφο Κώστα Μαννούρη, από το 2014 που στον ΘΟΚ ανέβηκε η «Τέφρα», σ' ό,τι αφορά την ποσότητα παραγωγής κειμένων, λίγοι δημιουργοί μας συστήθηκαν τόσο επιτακτικά όσο αυτός. Δεν αναφέρομαι μόνο στα πέντε θεατρικά, της «Ρανωλεθρίας» συμπεριλαμβανομένης, αλλά και στους δύο κύκλους χρονογραφημάτων στο «ΦιλGood», δυο διακοπτόμενων αφηγήσεων, που μας έκαναν να εμπεδώσουμε το συγγραφικό ύφος και τη γλώσσα του Μαννούρη. Αν έψαχνα μια λέξη-«κλειδί» που να εκφράζει αυτό το ύφος, αυτή θα ήταν η λέξη «ροή». Η ροή της αστείρευτης γλωσσικής παραγωγής, που εκφράζει την πηγαία ανάγκη της αυτοέκφρασης, την επιθυμία (και την ικανότητα) να πλάθει σε λεπτομέρειες έναν εικονικό κόσμο, όπου τα παρμένα από τα προσωπικά βιώματα, από το κοινωνικό περιβάλλον και από το σύνολο των αγαπημένων του λογοτεχνικών εμπειριών στοιχεία περνούν από το φίλτρο της θλίψης και του (αυτο-)σαρκασμού. Αλλά και η ροή ως μέθοδος γραφής των θεατρικών του έργων, όπου η ίδια η αφηγούμενη σε μορφή μονολόγου ιστορία ρέει χωρίς στέρεα περιγράμματα, χωρίς αυστηρή χρονική κατεύθυνση, με διακυμάνσεις από δράμα σε κωμωδία. Η γλώσσα είναι η ρευστή ύλη στα χέρια του Κώστα Μαννούρη, είναι μερικές φορές και αντικείμενο εθισμού, είναι μια ουσία την οποία ναι μεν παράγει ο ίδιος, αλλά ταυτόχρονα συνεπαίρνεται από το τι μπορεί να κάνει μ' αυτήν. Το γλώσσο-πολιτισμικό περιβάλλον των έργων του θα το ονόμαζα ως «γενικό ελληνόφωνο», χωρίς να το προσγειώνει σε ελλαδικό ή κυπριακό έδαφος. Στις λογοτεχνικές του καταβολές θαρρώ πως διαφαίνονται ο Κώστας Ταχτσής και ο Γιάννης Ξανθούλης, όπου το κοινό στοιχείο με τον πρώτο είναι η ρευστή αφήγηση και με τον δεύτερο ο σαρκαστικός μύλος στον οποίο αλέθει την κοινωνική πραγματικότητα.

Τα ανεβασμένα στη σκηνή θεατρικά έργα από τη φύση τους παίρνουν τη μοναδική φόρμα μιας παράστασης, μορφοποιούνται με τα μέσα μιας θεατρικής παραγωγής, που μπορεί και να έρχεται σε αναγκαστική αντίθεση με τη ρευστότητα της γραφής του συγγραφέα. Κάποτε η Μαγδαλένα Ζήρα και η Αννίτα Σαντοριναίου μάζεψαν σε μια υπέροχη περσόνα την ύλη του λόγου στην «Τέφρα», δίνοντας σημαντική ώθηση στο κείμενο. Ο σκηνοθέτης Αιμίλιος Χαραλαμπίδης έδωσε στο ίσως πιο ρευστό από τα κείμενα του Μαννούρη «Ύπερο» μια δουλεμένη σε λεπτομέρειες θεατρική φόρμα.

Η «Ρανωλεθρία, μια stand up tragedy» που ανεβαίνει από τη θεατρική ομάδα ΑΝΤΙ-ΣΚΗΝΟ σε σκηνοθεσία Στέλιου Θεοχάρους στο Flea Market έχει το δεδομένο στάνταρτ της μορφής μιας περφόρμανς. Ο σκηνοθέτης υπογραμμίζει, συνειδητά και πετυχημένα, τα στερεότυπα μιας stand up ατμόσφαιρας δίνοντας στον ήρωα του έργου Ευθύμη Τελεμέ ένα μικρόφωνο που αμέσως τον μεταφέρει από την κατάθλιψη του καναπέ σε χώρο δημόσιας παρουσίας της θλίψης του. Το σκηνικό και το κοστούμι του ήρωα από την Μικαέλλα Κάσινου και οι ειρωνικοί φωτισμοί του Μαρίνου Χαραλάμπους υπογραμμίζουν τη μεταφορά από το άκρως ιδιωτικό περιβάλλον σε ανελέητη έκθεση μπροστά στο κοινό. Δύο μεγάλα πλεονεκτήματα έχει η παράσταση του Στέλιου Θεοχάρους. Το ένα είναι η πολύ ωραία ερμηνεία του Γιώργου Αναγιωτού, ο οποίος αποδίδει με το ζητούμενο από τον συγγραφέα μικτό κωμικοτραγικό (με εξίσου αισθητά τα δύο συνθετικά της λέξης) τρόπο τα πάθη του ρόλου του, τον πόνο του χωρισμού, την επιθυμία του απόλυτου ανήκειν στο ταίρι με πρότυπο τα love birds. Ταυτόχρονα, ο ηθοποιός δημιουργεί την εφιαλτική, αλλά και ποθούμενη εν δήμω έκθεση των εν οίκω του ήρωά του. Το άλλο πλεονέκτημα είναι η ωραία ιδέα της εμβόλιμης συμμετοχής του Στέλιου Βλάχου με τον ειρωνικό σχολιασμό του κειμένου στο πιάνο και στο τραγούδι, αγέρωχου στο απίστευτο κοστούμι του, αυτοσαρκαστικού και συνάμα θλιμμένου.